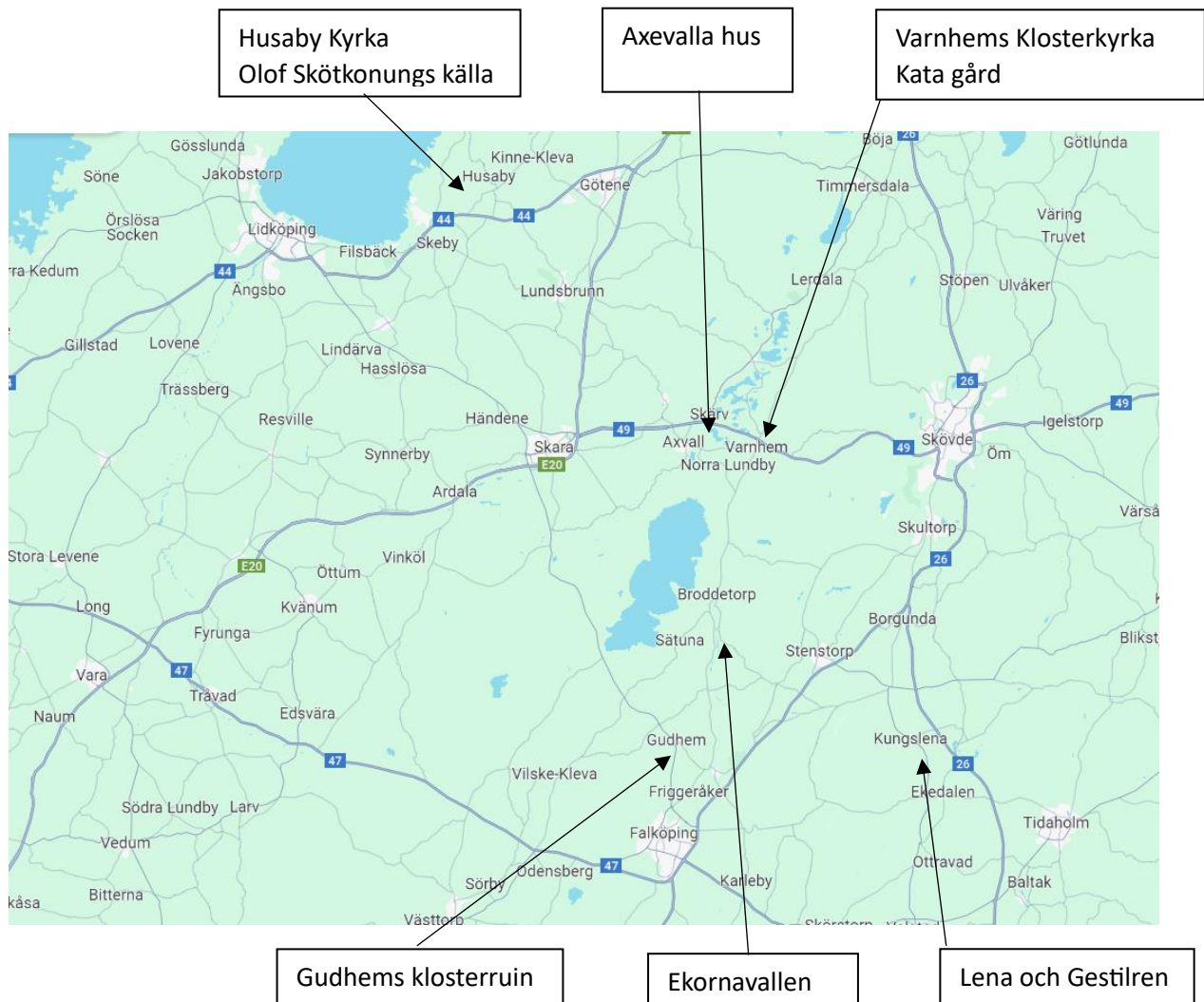

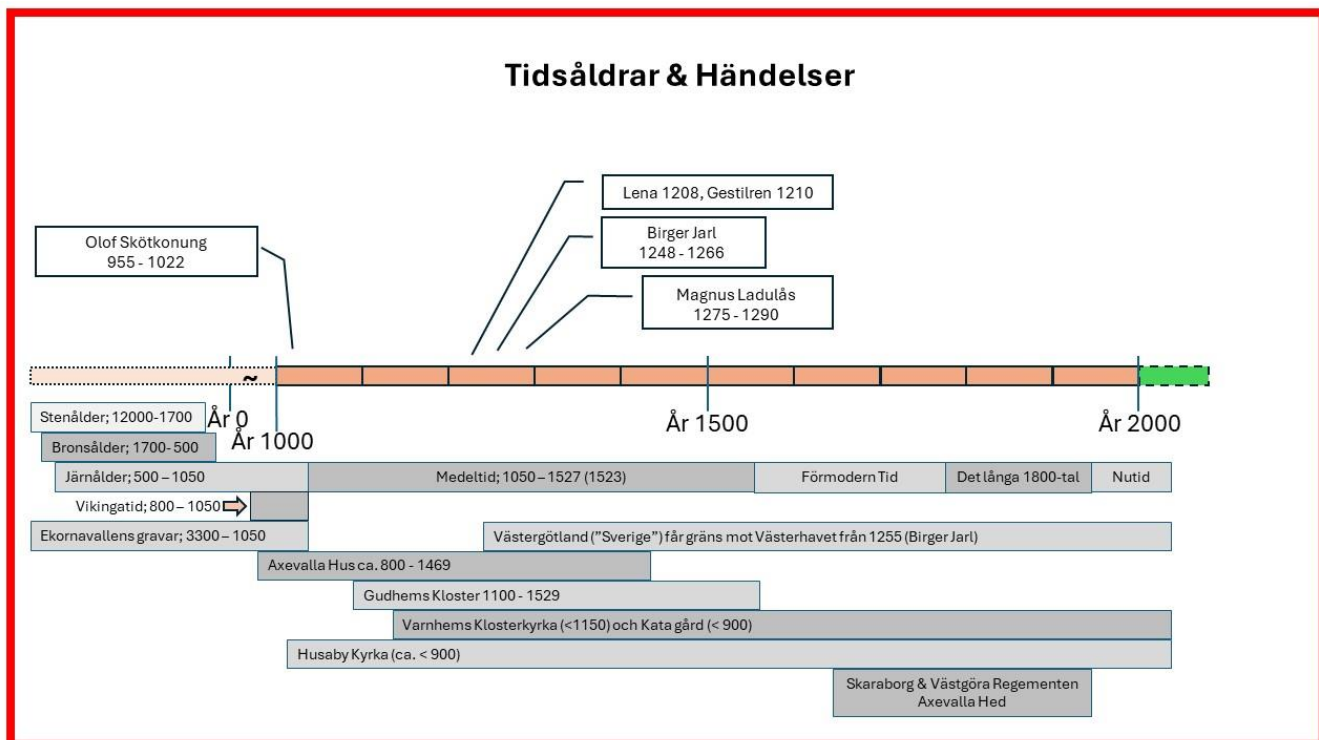
SPF Vintergäcken resa till Husaby, Varnhem etc 17 april 2024 – Historiska händelser.

Reseledare; Bengt Thompson (0725–066070) och Magnus Engström (0708–186655)

1. **8.00; start från Mölnlycke.** Samling 7.45
Eventuellt stopp vid Vårgårda för en "bensträckare".
2. **10.30; Husaby Kyrka och Olof Skötkonungs källa.**
En guide visar oss Husaby Kyrka och Källan + Fika
3. **12.00; Skara Konst Hotell**
'Bussslunch' är bokad samt ett besök i Konsthallen.
13.00; Resa till Varnhem.
4. **13.30; Varnhem Klosterkyrka**
Guidning av Klosterkyrkan.
5. **14.30; Kata gård vid Varnhems Klosterkyrka**
Guidning av Kata Gård.
6. **15.00; Återresa till Mölnlycke;**
Via Ekornavallen etc.;

Ca 17.30 Till Mölnlycke

1. Husaby kyrka och källa.

Kyrkan med sitt mäktiga trippeltorn från 1000-talet är Sveriges första biskopskyrka, här kan du beskåda vackra takmålningar och medeltida möbler och föremål. Nordost om Husaby kyrka finner ni S:t Sigfrids källa, där Olof Skötkonung döptes. Kyrkans mäktiga trippeltorn är en upplevelse att gå runt och se från olika vinklar.

Nära kyrkan finns också ruinerna av den borg som biskopen av Skara lät uppföra 1480.

Den första kyrkan var en stavkyrka och ersattes i början av 1100-talet av ett långhus med absidförsett (= Halvrund) kor, byggt i romansk stil. Det nuvarande tornet är äldst, uppfört på 1000-talet. I triumfbågens norra vägg finns en så kallad ambo - medeltida predikstol.

Dopfunten och triumfkrucifixet är från 1200-talet, liksom den gamla biskopsstolen, en av Sveriges äldsta möbler. Från medeltiden finns en kommunion (= Nattvardsgången) fönster. Man kan beskåda de vackra takmålningarna och de medeltida möblerna och föremålen.

En mytomspunnen källa

Vid Husaby kyrka ligger Sankt Sigfrids källa. Enligt traditionen källan där Olof Skötkonung döptes av den engelske missionären Sigfrid från York i England. (Biskop Sigfrid av Växjö) Om kungen verkligen döptes i just den här källan är egentligen osäkert. Andra källor i närheten har pekats ut som dopkälla. Enligt en del teorier döptes Olof inte ens i Sverige utan i England. I vilket fall som helst är Husaby och dess källor nära förknippat med Västergötland och Sveriges kristnande.

Dopet skedde i början av 1000-talet. Den nya läran hade kommit på modet bland dåtidens aristokrati. Kungarna och maktmännen såg i kristendomen en möjlighet att förena makt med religion på ett helt annat sätt än vad den förkristna tron tillät.

Källan ansågs under den katolska tiden ha en helande och undergörande kraft. Efter reformationen, 1500-talet, försökte man motverka traditionen att dricka sig till hälsa ur källan genom att sätta igen den men den togs snart upp igen. Bruket att offra mynt och annat i källan har fortsatt in i modern tid.

Olofs föräldrar var Erik Segersäll och Sigrid Storråda (Sigrid var en vikingadrottning)

2. Lunch vid Skara Konst Hotell.

Vi äter en "Busslunch" vid Skara Konst Hotell och om det inte pågår konferens så kan vi beskåda konstutställningen med original från Anders Zorn, Carl Larsson och Bruno Liljefors.

3. Axevalla hus

På en udde i sjön Husgärdessjön ligger resterna av den medeltida riksborgen Axevalla hus. Idag finns nästan ingenting kvar av borgen. Axevalla hus hade även en viktig roll ur försvarssynpunkt då den låg längs en av de viktigaste vägarna från Götaland till Svealand. Under slutet av 1200-talet var troligen Axevalla hus rikets förnämsta och starkaste befästning.

4. Varnhems klosterkyrka och Kata gård

Varnhems klosterkyrka

I klosterområdet finns klosterkyrkan, klosterruinerna, klostermuséet samt örtagården. Strax intill kyrkan finns även Kata gård, kafé och vandrarhem.

Välkommen att vandra under klosterkyrkans månghundraåriga valv, där munkarnas mässor och sånger en gång manade till stillhet och besinning inför de livsavgörande frågorna och där hela det medeltida rummet avspeglar Guds härlighet och talar om vägen till himlen.

I klosterkyrkans välbevarade romansk-gotiska miljö har Stockholms grundare Birger Jarl och enligt traditionen fyra svenska medeltidskungar fått sitt sista vilorum.

Under 1600-talet restaurerades kyrkan av Magnus Gabriel De la Gardie, som där inrättade gravkor och minneshall för sig och sin familj. Den praktfulla barockinredningen, det mäktiga strävpelarsystemet och det stora centraltornet är bl.a. resultat av denna restaurering.

Kata Gård

Vid utgrävningar på höjden bakom klosterruinen i Varnhem har arkeologerna gjort sensationella fynd som berättar om platsen från tiden innan munkarna kom dit på 1100-talet. Här finns ruinen av en av Sveriges äldsta kyrkor, en privat gårdskyrka från vikingatiden. Kyrkans krypta är kanske Sveriges äldsta bevarade rum! Här finns också en kristen gravplats som började användas redan på 900-talet – sensationellt tidiga dateringar! Runt omkring ligger de äldre gravhögarna från järnåldern som visar att gårdens historia går långt tillbaka i forntiden. Här öppnades i maj 2017 en helt ny spännande informationsbyggnad där modern arkitektur möter tusenåriga murar. Platsen kallas Kata Gård efter den kvinna som härskade på storgården under vikingatidens slutskede.

5. Ekornavallen

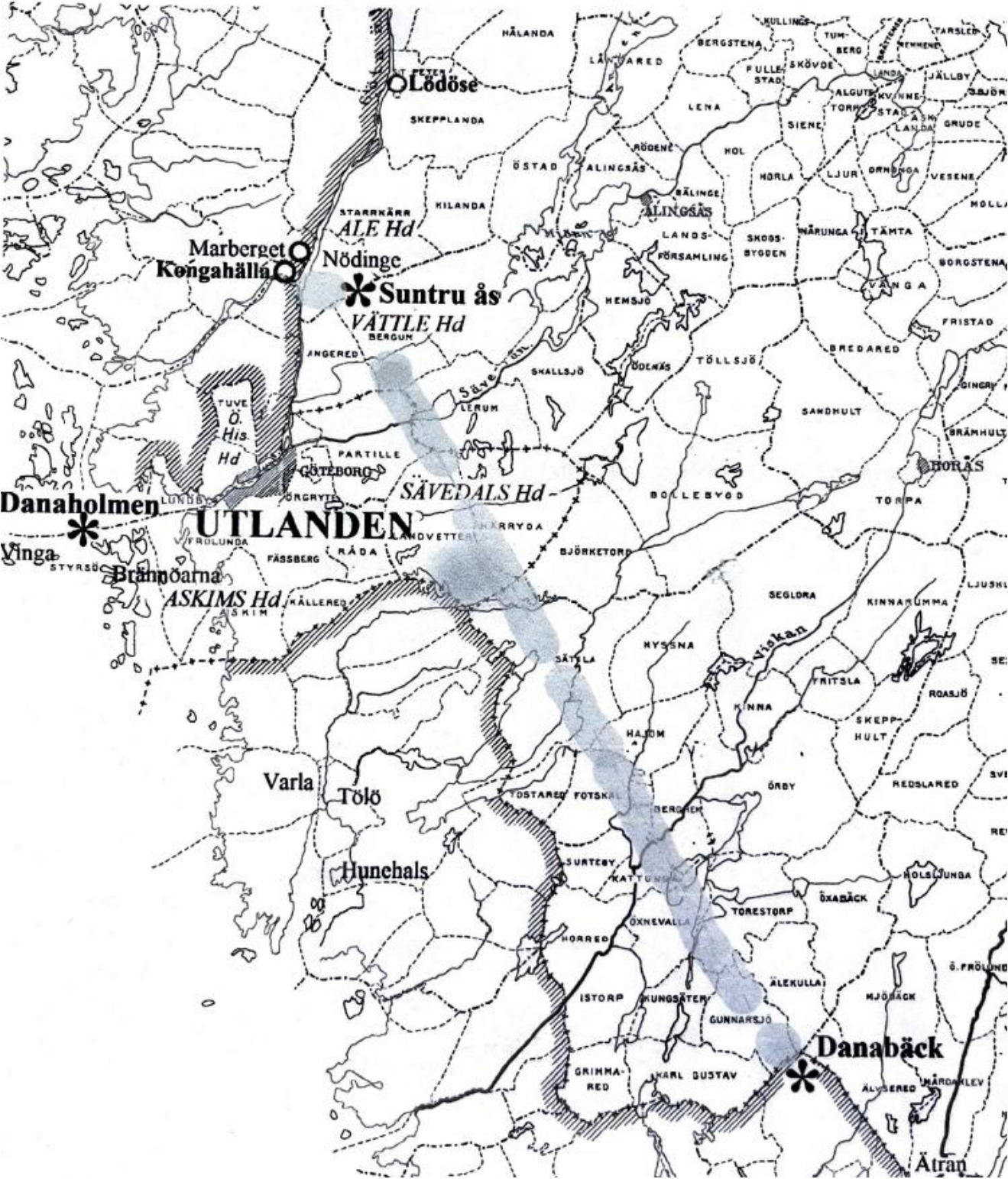
Ekornavallen är en unik miljö med gravar från olika epoker på samma yta. Det skiljer 4 000 år mellan den äldsta och den yngsta graven. På Ekornavallen finns gravar som täcker ett tidsspänn från cirka 3300 före Kristus (Stenåldern) till vikingatid, cirka 800–1050 efter Kristus.

En gång i tiden fanns det betydligt fler gravar på Ekornavallen än idag. Platsen användes som betesmark under 1800-talet och fornlämningarna fick vara ifred. På 1890-talet plöjdes dock området upp vilket förstörde många av gravarna.

Idag kan man på Ekornavallen se flera stensättningar, kvadratiska sten kretsar, domarringar, gånggrifter, en hällkista, flera resta stenar samt ett röse.

Det första man lägger märke till är förmodligen den stora gånggriften och alla de resta stenarna. Gånggriften, som dateras till ca 3300–3000 före Kristus, var en grav för många personer, förmodligen en hel släkt. Den går i folkmun under namnet Girommen ("jätte-ugnen"). Gravkammaren är tretton meter lång och två meter bred. Den står i en stensättning som är hela 37 meter i diameter. Samtliga stenblock består av sandsten, förutom nyckelstenen. Den utgör tak vid gränsen mellan gången och kammaren som här är i granit.

Karta över när Västergötland ("Sverige") fick land till "Västerhavet".

Karta över Sverige, Danmark och Norge (1255 – ca 1611).

